

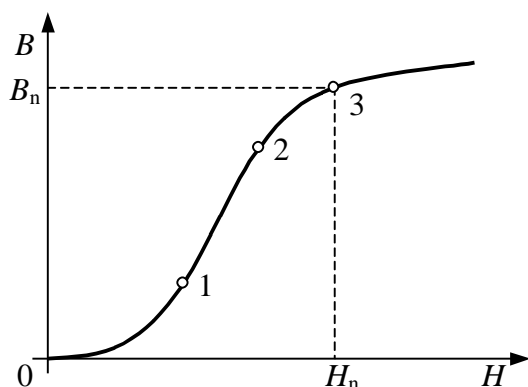
Lekcja 58 . Charakterystyki magnesowania

Własności magnetyczne ferromagnetyka określone są jego **charakterystykami magnetycznymi**, przedstawiającymi zależność indukcji magnetycznej B od natężenia pola magnetycznego H w rdzeniu. Wyróżnia się następujące charakterystyki magnesowania:

- krzywa pierwotna magnesowania,
- statyczna pętla histerezy magnetycznej,
- statyczna podstawowa krzywa magnesowania,
- dynamiczna pętla histerezy magnetycznej,
- dynamiczna krzywa magnesowania.

Krzywą pierwotną magnesowania otrzymuje się dla próbki ferromagnetyka magnesowanej po raz pierwszy od stanu $H = 0$ i $B = 0$ przy monotonicznie rosnącym natężeniu pola H (rys. 1). Można na niej wyróżnić cztery charakterystyczne części:

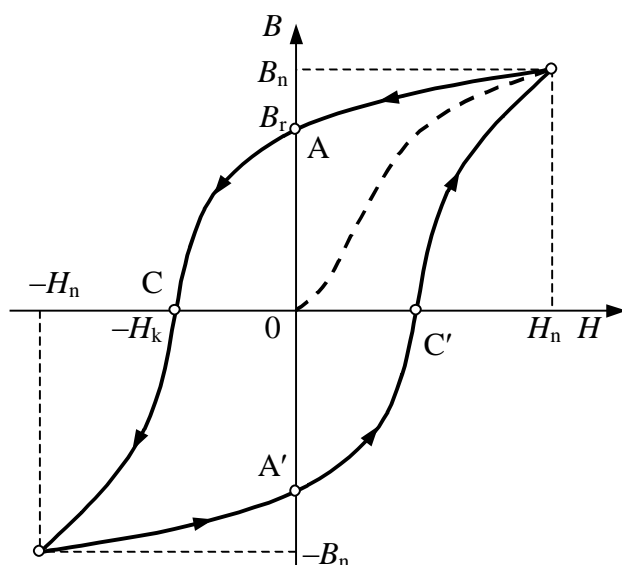
- odcinek 0-1, zwany dolnym zgięciem charakterystyki, na którym przenikalność magnetyczna μ rośnie,
- odcinek 1-2, będący w przybliżeniu odcinkiem prostoliniowym o nachyleniu $\mu \approx \text{const}$,
- odcinek 2-3, zwany górnym zgięciem charakterystyki, na którym μ maleje do μ_0 w miarę jak zbliżamy się do punktu 3,
- odcinek powyżej punktu 3, będący obszarem nasycenia; na tym odcinku krzywa ma stałe nachylenie odpowiadające $\mu = \mu_0$ i dalszy wzrost natężenia pola H powoduje nieznaczny tylko przyrost indukcji B wg wzoru $B = \text{const} + \mu_0 H$.

Rys. 1. Krzywa pierwotna magnesowania (H_n - natężenie nasycenia, B_n - indukcja nasycenia)

Dokonując wielokrotnego przemagnesowania ferromagnetyka od wartości $-H_{\max}$ do $+H_{\max}$ i z powrotem od $+H_{\max}$ do $-H_{\max}$ otrzymuje się symetryczną krzywą zamkniętą, zwaną **pętlą histerezy** (rys. 2). Pętla histerezy dla $H_{\max} = H_n$ odcina na osiach dwa charakterystyczne odcinki:

- odcinek $0A = 0A'$, którego długość jest proporcjonalna do **indukcji remanentu** B_r (indukcji szczątkowej, pozostałości magnetycznej), tj. indukcji występującej przy braku natężenia zewnętrznego pola magnetycznego,
- odcinek $0C' = 0C$, którego długość jest proporcjonalna do **natężenia koercji** H_k (natężenia powściągającego), tj. zewnętrznego natężenia pola magnetycznego potrzebnego do całkowitego rozmagnesowania.

Rys. 2. Pętla histerezy otrzymana dla wielokrotnego przemagnesowania od $-H_n$ do $+H_n$ i z powrotem

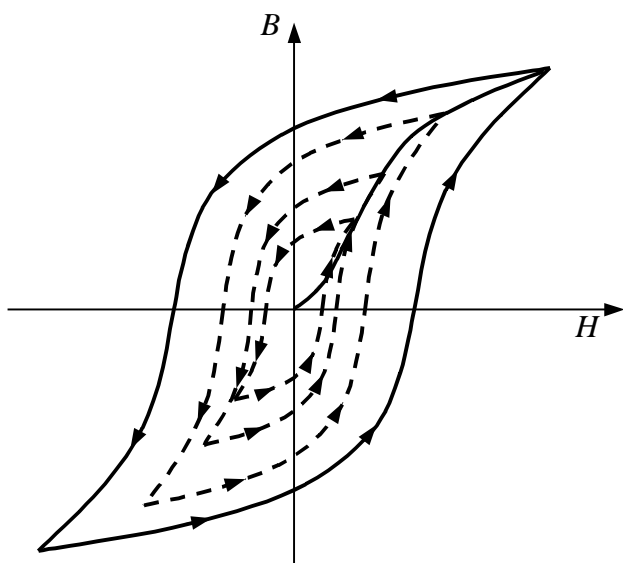
Ze względu na szerokość pętli materiały ferromagnetyczne dzielimy na magnetycznie twarde i magnetycznie miękkie.

Materiały magnetycznie twarde posiadają szeroką pętlę histerezy i charakteryzują się dużą wartością H_k i zwykle dużą wartością B_r . Nadają się one do zastosowań w obwodach prądu stałego oraz do budowy magnesów trwałych.

Materiały magnetycznie miękkie posiadają wąską pętlę histerezy i charakteryzują się małą wartością H_k i zwykle dużą wartością B_r . Stosowane są w urządzeniach prądu zmiennego.

Powtarzając proces cyklicznego magnesowania materiału ferromagnetycznego dla różnych wartości maksymalnych $H_{\max}$, otrzymuje się **rodzinę pętli histerezy** oraz graniczną pętlę histerezy, tj. pętlę o największym polu powierzchni (rys. 3)

Rys. 3. Rodzina pętli histerezy i podstawowa krzywa magnesowania